

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.03.2014, sp. zn. 11 Tdo 1406/2013, ECLI:CZ:NS:2014:11.TDO.1406.2013.1

Číslo: 19/2016

Právní věta: Znak dokonaneho trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku „způsobení škody na cizím majetku“ nemůže jeden z manželů naplnit podvodným zkrácením společného jmění manželů, neboť pod pojmem „cizí majetek“ u trestného činu podvodu je třeba rozumět majetek, který nenáleží pachateli nebo nenáleží výlučně jen jemu, přičemž vzhledem k povaze institutu společného jmění manželů je každý z manželů úplným vlastníkem celého takového majetku. Není však vyloučeno, aby podvodné jednání jednoho z manželů vůči tomuto majetku spočívající v tom, že druhému z manželů zamlčel skutečnost, že vytvořil společně s další osobou fiktivní a ničím nepodložený závazek, aby tak záměrně snížil hodnotu majetku ve společném jmění manželů, které bylo provedeno v souvislosti s očekávaným rozvodovým řízením a s vypořádáním společného jmění manželů a směřovalo ke způsobení následku, který měl nastat až rozvodem manželství a vypořádáním majetku ze společného jmění manželů bylo posouzeno jako pokus trestného činu podvodu podle § 21 odst. 1 a § 209 tr. zákoníku. Odčerpání majetku ze společného jmění manželů tímto způsobem bylo jen mezistupněm vyplývajícím z právního stavu v době podvodného jednání, když konečným cílem pachatele bylo, aby pro případ vypořádání společného jmění manželů získal pro sebe větší podíl ze společného jmění manželů, než by nabyl bez takového podvodného jednání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.03.2014

Spisová značka: 11 Tdo 1406/2013

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Cizí majetek, Podvod, Pokus trestného činu

Předpisy: § 209 tr. zákoník
§ 21 odst. 1 tr. zákoník

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání podané obviněným Bc. P. Š., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 4. 2013, sp. zn. 4 To 149/2013, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 91 T 82/2012.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 21. 1. 2013, sp. zn. 91 T 82/2012, byl obviněný Bc. P. Š. uznán vinným pokusem zločinu podvodu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku, ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, za který byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvaceti pěti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Dále bylo rozhodnuto o vině a trestu spoluobviněného Ing. K. B.

2. Podle skutkových zjištění se obviněný dopustil shora uvedené trestné činnosti tím, že se spoluobviněným B. s cílem vytvořit fiktivní a ničím nepodložený závazek, kdy obviněný B. má jako údajný dlužník dlužit svému věřiteli obviněnému Š. částku ve výši 3 000 000 Kč, po předchozí domluvě o tomto fiktivním dluhu nechali dne 16. 11. 2010 v B. na ulici K. sepsat exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti u soudního exekutora Exekutorského úřadu Z., Mgr. V. J., který byl vyhotoven pod sp. zn. 133 EZ 196/10 a týkal se dohody o uznání dluhu ve výši 3 000 000 Kč, ve kterém se obviněný B. jako dlužník a osoba povinná tento dluh zavázal obviněnému Š. jako věřiteli a osobě oprávněné splácet v měsíčních splátkách ve výši 100 000 Kč počínaje dnem 19. 11. 2010 pod ztrátou výhody splátek v případě nedodržení splátkového kalendáře, přičemž výše splátek byla úmyslně stanovena tak vysoká, že je obviněný B. vzhledem ke svým příjmům nemohl a nebyl schopen hradit, a to vše bez vědomí manželky obviněného B., poškozené H. B., se skrytým úmyslem odčerpání majetku ze společného jmění manželů B. Popsaným jednáním obviněný B. uvedl svoji manželku, poškozenou H. B., v omyl předstíráním neexistujícího závazku a k její újmě se tak pokusil způsobit škodu ve výši nejméně 1 500 000 Kč snížením hodnoty majetku ve společném jmění manželů B.

3. Proti citovanému rozsudku podali obvinění odvolání, které Krajský soud v Brně usnesením ze dne 30. 4. 2013, sp. zn. 4 To 149/2013, podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný dovolání prostřednictvím svého obhájce Mgr. V. K., kterým je napadl v celém rozsahu. Ohledně dovolacího důvodu odkázal na § 265b odst. 1 písm. l) ve spojení s ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. s tím, že v řízení předcházejícím rozhodnutí o zamítnutí jeho odvolání došlo k vydání rozhodnutí spočívajícího na nesprávném právním posouzení skutku a také jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

5. Nejprve obviněný ve svém obsáhlém podání poněkud sarkasticky konstatuje, že se zřejmě v průběhu celého trestního řízení mýlil, když se domníval, že jednání, pro které je stíhán, souvisí s následným rozvodem a vypořádáním společného jmění manželů B. Poukazuje při tom na znění obžaloby, kde bylo v závěru uvedeno: „a to s ohledem na blížící se rozvod a majetkové vypořádání“. Podle krajského soudu je však trestným činem podvodu chráněn cizí majetek jako celek, cizím majetkem se přitom rozumí majetek, který nenáleží pachateli nebo nenáleží výlučně pachateli. Z toho se dá podle obviněného dovodit, že trestná činnost neměla souviset s následným rozvodem obviněného B. a vypořádáním jeho společného jmění manželů. Odvolací soud podle obviněného pominul, že skutková věta výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně nehovoří o žádném obohacení třetí osoby a tedy i z toho důvodu nenaplnuje skutkovou podstatu žádného trestného činu. Soudy podle obviněného vůbec nepochopily právní podstatu společného jmění manželů. Jejich právní posouzení stojí na předpokladu, že se lze dopustit majetkového trestného činu vůči druhému manželovi na majetku, který tvoří společné jmění manželů. Tento předpoklad by podle obviněného znamenal, že pokud jeden z manželů způsobí škodu na majetku ve společném jmění manželů, byl by povinen ji druhému manželovi nahradit. Podle obviněného by pak bylo namísto trestně stíhat velkou část osob žijících v manželství, jejichž jednáním došlo ke škodě na majetku spadajícím do společného jmění manželů, neboť ten je třeba pro účely trestního zákoníku považovat za majetek cizí. To je však podle obviněného v přímém rozporu s právní úpravou společného jmění manželů v občanském

zákoníku. K tomu obviněný uvádí několik příkladů, které by podle něj byly důsledkem prezentovaného právního názoru. Pokud by např. jeden z manželů úmyslně rozbil cennou vázu ve společném jmění, dopustil by se trestného činu poškození cizí věci podle § 228 tr. zákoníku. Pokud manželé vyberou z účtu peníze, které tvoří součást společného jmění, na koupi automobilu, ale jeden z nich je pak prohraje na automatech, jednalo by se o trestný čin podvodu nebo zpronevěry. Pokud jeden z manželů podniká jako fyzická osoba, přičemž svou živnost nevykonává s řádnou péčí a úmyslně platí závazky z podnikání se zpožděním, v důsledku čehož bude povinen zaplatit smluvní pokutu z prostředků ve společném jmění manželů, dopustí se trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku. Obdobná situace by mohla nastat i ve společnosti s ručením omezeným, v níž je jeden z manželů jediným společníkem, přičemž obchodní podíl je součástí společného jmění manželů. Pokud pak manžel - jednatel nebude vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře a společnost skončí v úpadku, způsobí tím druhému manželovi škodu ve vztahu k majetku tvořícímu společné jmění. Neudržitelnost právního názoru zastávaného soudy pak podle obviněného vyplývá i z opačné situace, kdy by jeden z manželů svým podnikáním vytvořil nemalý zisk, který by spadl do společného jmění manželů. Ve vztahu ke druhému manželovi by se pak podle obviněného muselo jednat o bezdůvodné obohacení.

6. Podle obviněného není možný závěr, že v případě dokonání trestného činu by obviněný B. odčerpал majetek ze společného jmění manželů ve svůj prospěch a způsobil by tím škodu ve výši nejméně 1 500 000 Kč, neboť odčerpaný majetek by zůstal ve společném jmění. Nelze si také dost dobře představit, z čeho by měl jeden z manželů jako údajný pachatel nahradit škodu, pokud by neměl žádný výlučný majetek a veškeré jeho příjmy se stávají součástí společného jmění. Právní názor soudů by podle obviněného znamenal nepřipustnou ingerenci norem trestního práva do vztahů mezi manžely, aniž by byla respektována zásada ultima ratio. Veškerá jednání jednoho z manželů, ke kterým nedal druhý manžel souhlas nebo o nich ani nevěděl, by pak bylo třeba posuzovat jako jeden z majetkových trestných činů. Podle obviněného však z povahy manželství a s ním souvisejícího majetkového společenství vyplývá, že uvedené riziko na sebe manželé berou uzavřením manželství. Pokud je chtějí vyloučit, musejí využít některý z institutů upravených v ustanovení § 143a občanského zákoníku (pozn.: zákona č. 40/1964 Sb.). Doveden ad absurdum by podle obviněného soudy zastávaný právní názor znamenal, že by bylo třeba každého v manželství žijícího pachatele majetkové trestné činnosti stíhat ještě pro další majetkový trestný čin, kterého se dopustil na majetku ve společném jmění manželů, neboť případný nárok na náhradu škody třetí osoby bude uspokojen z majetku ve společném jmění manželů, což musí pachatel velmi dobře vědět.

7. Pokud by bylo jednání obviněného B. učiněno v souvislosti s rozvodem manželství a vypořádáním společného jmění, bylo by jej podle obviněného možno posoudit jako trestný čin poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku. Ovšem i za této situace by skutek nemohl být trestným činem, protože celková hodnota majetku spadajícího do společného jmění manželů B. je minimálně šest milionů korun. V souladu s ustálenou judikaturou by pak závazek obviněného B. při vypořádání společného jmění šel pouze k jeho tíži, neboť jej výlučně zavínil. Pokud jde o obviněného Š., nemohl se dopustit trestného činu poškození věřitele ani ve stadiu pokusu proto, že u něj není dána subjektivní stránka, neboť věděl, že hodnota majetku manželů B. převyšuje šest milionů Kč, navíc by nesměl mít vůči obviněnému B. pohledávku na náhradu škody. Obviněný je přitom toho názoru, že existence předmětné pohledávky v řízení prokázána byla, což následně podrobně rozebírá vzhledem k jednotlivým obchodním případům, u nichž mu měl spoluobviněný podle jeho názoru způsobit škodu. V závěru pak obviněný vysvětluje, proč se spoluobviněným B. stále spolupracuje, ačkoli mu měl způsobit takovou škodu. Poukazuje na fakt, že jde o jeho dlouholetého kamaráda, který mu kromě svých pochybení pomohl s řadou zakázek, chtěl mu dát šanci, aby své chyby napravil a dluh umořil ze zisku na dalších zakázkách, jde o spolupracovníka, kterému může lidsky věřit, že ho nebude okrádat.

8. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 4. 2013, sp. zn. 4 To 149/2013, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 21. 1. 2013, sp. zn. 91 T 82/2012, a aby věc vrátil Městskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí, případně aby jej podle § 265m odst. 1 a § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby.

9. K dovolání obviněného se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Ta po shrnutí předchozího průběhu řízení a obsahu obviněným podaného dovolání nejprve uvedla, že z hlediska vytýkané nesprávnosti právního posouzení skutku je třeba především uvést, že při jejím odůvodnění použité (a jinak obecně akceptovatelné) odkazy na občanskoprávní úpravu institutu společného jmění manželů, jakož i na související judikaturu k otázce vyloučení trestní odpovědnosti jednoho z manželů za majetkový trestný čin, spáchaný na majetku v jejich společném jmění, se týkají problematiky cizího majetku, resp. znaku věci cizí (srov. např. judikát Nejvyššího soudu pod sp. zn. [7 Tz 120/2001](#) u trestného činu loupeže, dále Nejvyššího soudu pod sp. zn. [3 Tdo 853/2009](#) u trestného činu krádeže), a tedy je nelze vztáhnout na daný případ s přisouzenou právní kvalifikací trestného činu podvodu.

10. Vyloučení trestní odpovědnosti za škodu způsobenou podvodným jednáním jednoho manžela ke škodě druhého z nich na majetkových hodnotách v právním režimu společného jmění manželů nelze podle státní zástupkyně dovodit ani na podkladě stěžejní dovolací námitky, že soudy nepochopily právní podstatu společného jmění manželů a nesprávně aplikovaly trestní zákoník na jednání popsané ve skutkové větě výroku o vině. Dovolatel podle státní zástupkyně přehlédl, že rozhodné skutkové okolnosti vytýkaného podvodného jednání směřují do doby po ukončení manželského svazku B. a vyznačují se v době skutku již reálně očekávaným rozvodem jejich manželství, spojeným se zánikem společného jmění manželů a jeho následným vypořádáním za podmínek § 149 občanského zákoníku. Při klamavém způsobu ovlivnění celkové výše vypořádaných majetkových nároků z majetkového společenství B. k době jeho očekávaného zániku tak podle státní zástupkyně není sporu o tom, že se takový (právně oddělený) majetek jednoho z bývalých manželů může stát předmětem majetkového trestného činu ze strany druhého z nich, jak je tomu i v daném případě, kdy v postavení (potenciální) poškozené, zcela správně figuruje H. B. Rovněž není pochyb o tom, že při stanovení rozsahu hrozícího úbytku na jejím výlučném majetku je třeba vycházet z pravidel uvedených v § 149 odst. 2 poslední věta občanského zákoníku. Tam zakotvená rovná odpovědnost za závazek vzniklý za trvání manželství, v daném případě za údajný závazek Ing. K. B. ve výši 3 000 000 Kč vůči dovolateli, pak odpovídá hrozící škodě ve výši 1 500 000 Kč, jak bylo podle státní zástupkyně správně přisouzeno. Nelze tedy v uvedeném směru přisvědčit dovolatelově vlastní matematické úvaze, prosté nezbytného respektu k zákonným pravidlům pro vypořádání společného jmění manželů.

11. Podle státní zástupkyně není možno se s obviněným ztotožnit ani v názoru, že popis skutkové větě výroku o vině nehovoří o nějakém obohacení třetí osoby, a že tedy skutková věta i z tohoto důvodu nenaplnuje znaky trestného činu podvodu. V první řadě je podle ní třeba takovou námitkou odmítnout s poukazem na přisouzenou právní kvalifikaci podvodného jednání, které bylo ukončeno ve stadiu pokusu za podmínek § 21 odst. 1 tr. zákoníku.

12. V již uvedeném společném záměru poškodit v té době nic netušící H. B. na jejím majetkovém podílu ze společného jmění s obv. B., jakož i v záměru vlastního obohacení, jednal podle státní zástupkyně obviněný tím rozhodným způsobem, kdy v postavení věřitele povinného K. B. participoval v uzavřené dohodě o uznání jeho neexistujícího závazku s povědomím, že uvedený právní úkon byl sepsán ve formě exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti za takových platebních podmínek, za kterých muselo zákonitě dojít ke splnění jeho pohledávky cestou výkonu rozhodnutí z tehdy ještě společného jmění manželů B. Přitom další skutková zjištění, plynoucí z části odůvodnění odsuzujícího rozsudku, vypovídají o tom, že v důsledku podniknuté právní obrany H. B., skutečně po opožděném doručení předmětného exekutorského zápisu, k zamýšlenému škodlivému následku

nakonec nedošlo. Za takto poukázaných skutkových okolností dovolatelova jednání, jakož i v návaznosti na shora uvedenou argumentaci k povaze posuzovaného skutku, pak nelze přisvědčit jeho námitce, že podmínky jeho trestní odpovědnosti ve smyslu přisouzeného výroku o jeho vině nebyly splněny.

13. Co se týká dále komentované otázky skutečného či pouze fiktivního závazkového podkladu procesního postupu, který měl vést k jeho splnění, pak podle státní zástupkyně s poukazem na omezený přezkumný záběr dovolacího řízení nelze takovou problematiku učinit předmětem dovolacího přezkumu; judikované podmínky jeho výjimečného rozsahu přitom nebyly z dovolatelovy strany splněny. Proto je možno pouze nad rámec předmětného dovolacího řízení vyslovit souhlasné stanovisko ke způsobu, jakým soud nalézací na č. l. 14 uprostřed vyhotovení svého rozsudku vyhodnotil jako zcela účelovou povahu vedených civilních sporů, kterými se dovolatel snažil věcně doložit opodstatněnost svých majetkových nároků vůči Ing. K. B. Tam dovozenému skutkovému závěru o chybějícím reálném podkladu takto deklarovaného a pro účely vykonávacího řízení „právně ošetřeného“ závazkového vztahu pak z hlediska hodnotícího závěru podle státní zástupkyně plně odpovídá související pasáž, týkající se dovolatelovy motivace, která mu při takové míře nespolehlivosti podnikatelské spolupráce se spoluobviněným Ing. K. B. nezabránila učinit příslušné právní kroky k vymožení svého tvrzeného nároku v porovnání se způsobem, jak srovnatelné právní problémy řešil s ostatními osobami odpovědnými za vznik škody a nacházejícími se v obdobném pracovním postavení jako Ing. K. B. Nelze se ztotožnit s jeho názorem, že pokud by naopak jednal účelově, jak tvrdí soud I. stupně, pak by Ing. B. zažaloval u obecného soudu a měl by v ruce jeho pravomocné rozhodnutí, že mu dluží 3 000 000 Kč. Konstatovaný přehled proběhlých, příp. v době skutku teprve probíhajících, soudních sporů totiž reálnou perspektivu přisouzení takto vyčísleného nároku na náhradu škody podle státní zástupkyně spíše neskýtal, a proto je za takového stavu věci považovat za zcela logický modus operandi, na kterém se oba obvinění dohodli v podvodném záměru na poškození H. B.

14. K namítané otázce chybějícího respektu k zásadě ultima ratio je podle státní zástupkyně třeba uvést, že soukromoprávní základ posuzované věci nelze ani při zdůraznění principu subsidiarity trestní represe zohlednit, jestliže bylo dovolateli přisouzené jednání uskutečněno při splnění všech zákonných podmínek jeho trestní odpovědnosti za pokus trestného činu podvodu podle § 21 odst. 1, § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku, spáchaný ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku.

15. Konečně podle státní zástupkyně nelze obviněnému přisvědčit ani v námitce, uplatněné sice v rozporu s ustanovením § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. ve prospěch spoluobviněného Ing. K. B., avšak s logickým dopadem na možný způsob posouzení také jeho jednání, a to jako trestného činu poškozování věřitele podle § 222 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku. V uvedeném směru sice správně uvádí, že podle tohoto ustanovení je odpovědný ten, kdo předstírá nebo uzná neexistující závazek. Přehlíží však návěti deklarované skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele, ze kterého je zřejmé, že takovým způsobem lze poškodit pouze pachatelova věřitele. Předepsaná podmínka závazkového vztahu mezi pachatelem a poškozeným pak v daném případě znamená, že vyvození takové trestní odpovědnosti vůči Ing. K. B. a odvozeně i vůči dovolateli v jeho účastenské roli by bylo možné pouze za právního stavu, kdy by obv. Ing. B. již byl své bývalé manželce H. B. v rámci vypořádání jejich zaniklého společného jmění manželů zavázán vyplatit peněžité plnění. V době spáchaní posuzovaného skutku však k takovému právnímu stavu ještě nedošlo a tedy se obv. Ing. K. B. nemohl stát pachatelem trestného činu poškozování věřitele a dovolatel tak nemohl vystupovat v postavení účastníka na něm. Takový právní závěr je ostatně patrný z tomu odpovídající pasáže usnesení odvolacího soudu na jeho č. l. 5 shora.

16. Závěrem svého vyjádření státní zástupkyně navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

III.

Přípustnost dovolání

17. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a), h) tr. ř.], že bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.] v zákonné lhůtě, jakož i na místě, kde je lze učinit.

18. Vzhledem k tomu, že lze dovolání podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda lze dovolatelem uplatněné dovolací důvody považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. V úvahu přitom přicházelo posouzení pouze ve vztahu k ustanovení odstavce prvního § 265b tr. ř.

19. Podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Z toho plyne, že v rámci rozhodování o dovolání vychází Nejvyšší soud zásadně ze skutkových zjištění provedených soudy v předchozím řízení a pouze hodnotí, zda tato skutková zjištění byla z hlediska hmotného práva správně posouzena. Není tedy možné namítat nic proti samotným skutkovým zjištěním soudu, proti tomu, jak soud hodnotil důkazy, v jakém rozsahu provedl dokazování, jak postupoval při provádění důkazů, apod. V tomto směru totiž nejde o aplikaci hmotného práva, ale procesních předpisů, zejména ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. o postupu orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutkového stavu a při hodnocení důkazů. Hmotněprávní posouzení se pak týká především trestního práva hmotného, ale může se týkat i jiných právních odvětví (k tomu srov. č. 36/2004 Sb. rozh. tr., str. 299). Nesprávnost může spočívat v tom, že soud nesprávně aplikuje normu hmotného práva tím, že buď použije jiný právní předpis či jiné ustanovení, nebo použije správný právní předpis a jeho správné ustanovení, ale nesprávně je vyloží. Nesprávnost může rovněž spočívat v chybně posouzené předběžné otázce. Je třeba dodat, že v žádném z dalších ustanovení § 265b odst. 1 trestní řád nepřipouští jako důvod dovolání, že by rozhodnutí bylo založeno na nesprávném nebo neúplném skutkovém zjištění. Z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., je dovolání podáno i v případech, kdy je v něm sice citováno některé z ustanovení § 265b tr. ř., ale ve skutečnosti jsou vytýkány vady, které zákon jako důvod dovolání nepřipouští.

IV.

Důvodnost dovolání

20. Z tohoto výkladu je patrné, že značná část námitek uplatněných obviněným uvedenému dovolacímu důvodu neodpovídá, neboť jimi obviněný napadá právě skutková zjištění. Jde v tomto případě o námitky k jednotlivým obchodním případům, v rámci kterých měl spoluobviněný Ing. K. B. způsobit obviněnému Bc. P. Š. škodu, která se postupně navýšila až na 3 miliony Kč. Obviněný zde zhusta polemizuje s odůvodněním rozsudku soudu prvního stupně. Ačkoli je možné, že se soud při velkém množství takových situací, kterými obviněný argumentoval, dopustil v odůvodnění svého rozhodnutí nepřesností, obviněný přehlíží zásadní zjištění soudů, které logicky neuvěřily tvrzení o podílu spoluobviněného Ing. K. B. na prezentovaných škodách (v některých případech navíc samotný popsán způsob zavinění by byl z právního hlediska dost sporný). Zavinění spoluobviněného Ing. K. B. ve vztahu ke škodám totiž nevyplynulo z žádného důkazu a zakládá se pouze na shodném tvrzení obou obviněných, které bylo soudy logicky vyhodnoceno jako účelové. Soudy odůvodněně neuvěřily tomu, že by v průběhu několika let nereagoval obviněný Bc. P. Š. na opakovaná pochybení spoluobviněného žádným způsobem a dál s ním spolupracoval, aniž by přistoupil byť alespoň k písemnému stvrzení takové škody. Argumentace obviněného o spolehlivosti Ing. K. B., který jej alespoň záměrně neokrádá, oproti výši celkové škody, jež mu měla podle jeho tvrzení vzniknout, vyznívá přinejmenším nepravděpodobně. Na tomto hodnocení by nemohlo nic změnit, pokud by obviněný podal na spoluobviněného Ing. K. B. žalobu a měl pak „v ruce“ rozsudek, který by mu

náhradu škody ze strany spoluobviněného přiznával, jak podotýká. Při jejich shodném postoji lze totiž očekávat, že by před soudem spoluobviněný Ing. K. B. svůj závazek uznal, resp. by neuplatnil žádnou procesní obranu. V trestním řízení by takový civilní rozsudek bylo nutné hodnotit jako každý jiný důkaz, neboť existence takového závazku má přímý vliv na posouzení viny obou obviněných.

21. Za stěžejní námitku, kterou lze uplatněnému dovolacímu důvodu podřadit, pak Nejvyšší soud považuje argumentaci vztahující se k povaze společného jmění manželů a pojmu „cizí majetek“ jakožto znaku trestného činu podvodu. Předně je nutno říci, že podle skutkových zjištění popsaných zejména v odůvodnění obou napadených rozhodnutí se obvinění skutečně popsaného jednání dopustili v souvislosti s očekávaným rozvodem manželství a vypořádáním společného jmění manželů B. Z odůvodnění soudu prvního stupně je rovněž patrné, že vycházel, byť to výslovně v odůvodnění svého rozsudku neuvedl, z právního názoru, že znak trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku „způsobení škody na cizím majetku“ může jeden z manželů naplnit podvodným zkrácením společného jmění manželů. Tento názor, který převzal i odvolací soud ve svém rozhodnutí, je však podle Nejvyššího soudu nesprávný. Přestože je v odborné literatuře vykládající znaky trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. (zák. č. 140/1961 Sb.), resp. podle § 209 tr. zákoníku, nutno pod pojmem „cizí majetek“ rozumět majetek, který nenáleží pachateli nebo nenáleží výlučně jen jemu (srov. MATYS, K., a kol. Trestní zákon, Komentář, II. Část zvláštní, 2. Přepřacované a doplněné vydání, Praha 1980, NOVOTNÝ, F., a kol., Trestní zákoník 2010, Praha 2010), tedy i majetek, který je ve spoluvlastnictví, nelze tak činit v případě, kdy jde o majetek ve společném jmění manželů. V tomto směru lze odkázat na judikaturu ke znaku „cizí věc“ (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2001, sp. zn. [7 Tz 120/2001](#), u trestného činu loupeže, dále rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. [3 Tdo 853/2009](#), jakož i č. 32/1969, u trestného činu krádeže), která vychází z názoru, že u společného jmění manželů je každý z manželů úplným vlastníkem celé věci, takže ve vztahu k jednomu z nich nemůže jít o cizí věc, která by byla způsobilým předmětem krádeže, či loupeže. Tento výklad pojmu „cizí věc“ převládá i v odborné literatuře (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník, § 140 až 421, Komentář, 2. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, 1980 s.). Je zřejmé, že uvedený právní závěr musí dopadat i na pojem „cizí majetek“ u trestného činu podvodu, neboť i v tomto případě je vzhledem k povaze institutu společného jmění manželů každý z manželů úplným vlastníkem celého takového majetku.

22. Shora uvedený výklad znaků trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku však neznamená, že by žalovaný skutek obviněných nebyl trestným činem. Zde lze obecně souhlasit s názorem státní zástupkyně, že podstatné z hlediska trestní odpovědnosti obviněných v tomto případě je, že podvodné jednání bylo provedeno v souvislosti s očekávaným rozvodovým řízením a s vypořádáním společného jmění manželů B. Podle skutkových zjištění soudů podrobně rozvedených v odůvodnění jejich rozhodnutí (srov. zejména č. l. 15 rozsudku soudu prvního stupně) podvodné jednání obviněného směřovalo ke způsobení následku, který měl nastat až rozvodem manželství a vypořádáním majetku ze společného jmění manželů. Odčerpání majetku ze společného jmění manželů bylo jen jakýmsi mezistupněm vyplývajícím z právního stavu v době podvodného jednání. Konečným cílem obviněného Ing. K. B. bylo zachovat majetek ve společném jmění manželů pouze pro sebe, aby manželka- poškozená H. B., nabyla menší podíl ze společného jmění, než by nabyla bez podvodného jednání obviněných. Zjištěné jednání pachatele Ing. K. B. pak naplňuje znaky trestného činu podvodu ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, byť vznik následku relevantního z hlediska trestního práva byl časově vzdálen. Pachatel totiž již vykonal jednání popsané ve skutkové podstatě trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku- zamlčel poškozené podstatné skutečnosti, a to že vytvořil společně s obviněným Bc. P. Š. fiktivní a ničím nepodložený závazek a snížil tak hodnotu majetku ve společném jmění manželů (srov. k výkladu pojmu bezprostřednosti jednání k dokonání trestného činu v rozhodnutí publikovaném pod č. 33/1965 Sb. rozh. tr.). Zjištěné jednání obviněného Bc. P. Š. pak naplňuje znaky účastenství na uvedeném trestném činu pachatele spáchané formou pomoci ve smyslu ustanovení § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku.

23. Z uvedených právních závěrů Nejvyššího soudu však vyplývá, že popis skutku ve výroku rozsudku soudu prvního stupně v důsledku shora vytknutého nesprávného právního názoru nevystihuje zcela přesně všechny podstatné skutečnosti, byť, jak bylo shora vysvětleno, skutková zjištění soudu, která byla uvedena v odůvodnění rozhodnutí, právní kvalifikaci použitou soudem jednoznačně zakládají. Nejde však v tomto konkrétním případě o rozpor mezi tzv. skutkovou větou uvedenou ve výroku rozsudku a právním posouzením. Soudy, i když to nevyjádřily přímo ve skutkové větě, ve skutečnosti situaci v rodině manželů B. směřující k rozvodu, jakož i mimomanželský vztah svědkyně H. B., pokládaly z hlediska trestné činnosti obou obviněných za významnou. Ostatně soud prvního stupně při změně skutkové větě oproti obžalobě sice vypustil text odkazující na rozvod, na druhé straně však uvedl, že popsáním jednáním se pokusil k újmě poškozené způsobit škodu nejméně ve výši 1 500 000 Kč (obžaloba uváděla celou výši fiktivního závazku 3 000 000 Kč.). Taková škoda tvořící v podstatě polovinu fiktivního závazku mohla vzhledem k právní povaze institutu společného jmění manželů vzniknout právě až po rozvodu v rámci vypořádání společného majetku. I ve skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně lze tedy najít oporu pro správně použitou právní kvalifikaci jednání obviněných, zejména pak ve světle okolností podrobně vysvětlených v odůvodnění rozhodnutí obou soudů.

24. Přesto, že se Nejvyšší soud s některými právními námitkami dovolatele uplatněnými v rámci dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ztotožnil, neshledal po celkovém zvážení všech právních aspektů věci, že by napadená rozhodnutí byla nesprávná.

25. Pro úplnost Nejvyšší soud k právním otázkám řešeným ve věci zpochybňovaným obviněným v dovolání dodává:

26. Pokud jde o argumentaci obviněného, že skutek by měl být kvalifikován jako trestný čin poškození věřitele podle § 222 tr. zákoníku, zde státní zástupkyně správně poukazuje na skutečnost, že v době spáchání skutku neexistovala žádná pohledávka, jejíž uspokojení by obviněný svým jednáním zmařil.

27. Prokazování přesného rozsahu společného jmění manželů B. by nepochybně přesahovalo rámec trestního řízení, ovšem i kdyby se skutečně jednalo o celkovou sumu šesti milionů korun, nelze se ztotožnit s názorem, že při jeho porozvodovém vypořádání by celý předstíraný závazek ve výši tři miliony korun šel k tíži spoluobviněného B., neboť jej výlučně zavinil. Obviněný zde povšechně odkazuje na „ustálenou judikaturu“, ovšem ve skutečnosti soud v civilním řízení jak podle občanského zákoníku platného do 31. 12. 2013, tak i podle stávající právní úpravy zvažuje při vypořádání společného jmění manželů řadu různých kritérií (§ 149 odst. 2, 3 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, § 742 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Zásadně jsou manželé závazky vzniklé za trvání manželství povinni splnit rovným dílem. Podle tvrzení obviněných přitom závazek neměl vzniknout až sepsáním exekutorského zápisu, ale postupně údajnými pochybeními obviněného Ing. K. B. v rámci jeho podnikatelské činnosti, která byla současně i zdrojem příjmů spadajících do společného jmění, tedy se zjevně nemělo jednat o závazek, který by jeden z manželů na sebe „lehkomyšlně převzal“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2001, sp. zn. [30 Cdo 1881/2001](#), ve kterém se k obdobné problematice uvádí: „Dovolací soud se ztotožnil i s rozhodnutím odvolacího soudu v otázce náhrady škod způsobených haváriemi žalobce automobilem, který měl v nájmu od leasingové společnosti. ... Odvolací soud posoudil tyto škody jako určité riziko, nevybočující z běžných mezí při provozu vozidla, které nesloužilo jen potřebám žalobce, ale celé rodině, jež proto nebylo namíste vypořádávat jen k tíži žalobce.“). Dále je třeba poukázat na časové hledisko, tedy že v době spáchání skutku obviněný nemohl tušit, jaké další právní skutečnosti dotýkající se společného jmění manželů B. do doby jeho zániku ještě nastanou. Tyto úvahy jsou však jen hypotetického charakteru, faktem je, že obvinění sotva mohli počítat s takovou situací, kdy poškozené bude vše finančně vykompenzováno v rámci vypořádání společného jmění manželů, neboť to neodpovídá skutkovým zjištěním.

28. K namítané otázce chybějícího respektu k zásadě ultima ratio je opět možno souhlasit s názorem státní zástupkyně. Soukromoprávní základ posuzované věci nelze ani při zdůraznění principu subsidiarity trestní represe zohlednit, jestliže bylo jednání, jímž byl obviněný Bc. P. Š. uznán vinným, uskutečněno při splnění všech zákonných podmínek jeho trestní odpovědnosti za pokus trestného činu podvodu podle § 21 odst. 1, § 209 odst. 1, 4 písm. d) tr. zákoníku, spáchaný ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku (srov. k tomu i stanovisko Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr.).

29. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v sobě zahrnuje dvě alternativy. Podle první z nich je dán, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Jde tedy o případy, kdy bylo zamítnuto nebo odmítnuto obviněným podané odvolání proti rozsudku nalézacího soudu z formálních důvodů uvedených v § 253 tr. ř. bez věcného přezkoumání podle § 254 tr. ř., aniž by byly současně splněny procesní podmínky stanovené trestním řádem pro takový postup. Podle druhé z nich je uvedený dovolací důvod dán tehdy, když v řízení, které předcházelo vydání rozhodnutí o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., byl dán některý z důvodů dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Jde tedy o případy, kdy bylo zamítnuto obviněným podané odvolání proti rozsudku nalézacího soudu postupem podle § 256 tr. ř., tj. po věcném přezkoumání odvolacím soudem podle § 254 tr. ř., s tím, že jej odvolací soud neshledal důvodným.

30. Obviněný uplatnil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě. Vzhledem k tomu, že však k porušení zákona ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nedošlo, nelze považovat za naplněný ani dovolací důvod podle písmene l) téhož ustanovení.

31. Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší soud k závěru, že napadeným rozhodnutím a jemu předcházejícím postupem k porušení zákona ve smyslu uplatněných dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. nedošlo. Dovolání obviněného Bc. P. Š. proto pro jeho zjevnou neopodstatněnost podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.